

TOISEN SOINNUN ETSIJÄT – TEEMA 8 – NUORISOTYÖTÄ, YHDISTYS- JA KLUBITOIMINTAA

HUOM! Tämä teksti on ns. final draft eli viimeinen käsikirjoitusversio, joka on käynyt läpi vertaisarvioinnin ja hyväksytty. Viittaukset ainoastaan julkaistuun versioon teoksessa *Toisen soinnun etsijät. Turkulaisen populaarimusiikin villit vuodet 1970–2017*. Toim. Pertti Grönholm ja Kimi Kärki. Turun Historiallinen Arkisto 70, Turun Historiallinen Yhdistys 2017. ISBN 978-9527-0450-77.

TURKU NUORISOTYÖN JA BÄNDITOIMINNAN NÄYTTÄMÖNÄ – MUSIIKKIHUONEITA, KILPAILUJA JA TREENIKÄMPPIÄ

Tiina Käpylä

Kaupunki ja sen nuorisotoimi voivat parhaimmillaan olla aktiivisia toimijoita populaarimusiikin edistäjinä ja paikallisen bänditoiminnan tukijoina. Turussa nuorisotyö on tarjonnut sekä tiloja että ohjattua toimintaa erityisesti nuorten bänditoiminnalle. Kaupungin nuorisosiainkeskus on kehittänyt myös uusia toimintamuotoja, joista on otettu mallia muissa Suomen kaupungeissa.

Turun kaupungin nuorisotoimi on luonut puitteita erityisesti alaikäisten, mutta myös muiden nuorisomääritelmään, eli alle 29-vuotiaisiin, kuuluvien soittajien bändiharrastukselle jo vuosikymmenien ajan. Nuorisotyön painopisteisiin populaarimusiikin alalla ovat 2000- ja 2010-luvuilla kuuluneet rock-musiikki ja erityisesti bänditoiminnan tukeminen. Nuorisotyön tarjoamat toiminnan muodot ja laajuus ovat vaihdelleet, mutta Turussa musiikki on ollut yksi nuorisotyön keskeisiä osa-alueita kaupungin nuorisotyön alkuvaiheista saakka.

Näkyvimpiä kädenojennuksia ovat olleet kaupungin treenikämpät ja muut harjoittelutilat sekä esiintymismahdollisuuksien järjestäminen erityisesti aloitteleville ja alaikäisten muodostamille bändeille, joiden on ollut vaikeata saada esiintymiskokemusta muualla. Keikkamahdollisuuksien tarjoamisesta onkin muodostunut yksi pitkän linjan perustoiminnoista Turun musiikillisessa nuorisotyössä. Varsinaisten nuorisotalokeikkojen vähennyttyä toiminnan näkyvimmiksi muodoiksi nousivat bändikilpailu Turku Bandstand sekä 2010-luvulla alkanut bändivalmennus Turku Rock Academy¹. Tässä artikkelissa näitä kahta toimintamuotoa tarkastellaan lähemmin suhteessa nuorisotyön ja populaarimusiikin risteyskohtiin.

Musiikkihuoneista Pop-kellariin ja nuorisotaloihin

Turun nuorisotyötoimikunta perustettiin vuonna 1946, ja sen aloittamisen tärkeimpiin perusteluihin kuului huoli nuorisorikollisuudesta ja nuorten alkoholinkäytöstä.² Huoli kosketti erityisesti poikia, sillä suomalaisen nuorisotyön alkuvaiheet olivat yleisemminkin poikakeskeisiä. Tyttöjä ei edes mielletty nuorisotyön kohteeksi, sillä heidän paikkansa katsottiin olevan kotona. Tämä heijasteli laajemmin tyttöjen ja poikien

erilaista asemaa ja kasvatusta yhteiskunnassa. Sotien jälkeisinä vuosina kaduilla ja muissa julkisissa tiloissa aikaa viettäneet nuoret yritettiin houkutella nuorisotilojen suojiin hyödyllisten harrastusten pariin. Erilaiset nuorisomuodit, alakulttuurit ja ryhmät – turkulaisittain sakit – alkoivat näkyä katukuvassa jo 1940-luvun puolella, ja ne vaikuttivat omalta osaltaan nuorisotyön kehittymiseen. Useisiin nuorisoryhmiin ja alakulttuureihin liittyi populaarimusiikin tyylejä; esimerkiksi lättähattujen jukeboksi soitti rock & rollia. Vuonna 1952 Turkuun perustettiin nuorisotyöohjaajan virka, jonka myötä nuorisotyö tosiasiallisesti käynnistyi.³ Musiikillinen nuorisotyö on osa kulttuurisen nuorisotyön toimintakenttää, jonka alkuvaiheissa Turussa harrastettiin muun muassa kuorolaulua ja haitarinsoittoa. Rock-musiikki löi läpi nuorisotyössä kunnolla 1960- ja 1970-luvuilla. Bändi-instrumentteja oli mahdollista päästä soittamaan useilla nuorisotaloilla. Vuonna 1963 musiikkikerhohuone kuului kaikkien suurimpien Turun keskustan nuorisotalojen varustukseen ja kaupungin niihin sijoittaman panostuksen perusteella voi päätellä, että soittoharrastuksia haluttiin tukea ja niihin suhtauduttiin myönteisesti. Nuorisotyön poikakeskeiset lähtökohdat näkyivät yhä nuorisotyössä, ja rockin soittamisesta muotoutui ensisijaisesti poikien harrastus. Rockia pidettiin lähtökohtaisesti maskuliinisena musiikkina. Rock-musiikin ohessa myös hippiliike saavutti turkulaiset nuoret, ja Ruisrock vaikutti väijäämättä kaupungin ilmapiiriin, olihan kyse yksi maan ensimmäisistä oikeista rockfestivaaleista. Elävä rock vakiinnutti paikkansa nuorten vapaa-ajassa. Nuorisotilat alkoivat tarjota esiintymismahdollisuuksia 1970-luvun lopulla ensin nuorten omille bändeille, ja 1980-luvun alkupuolella nuorille ryhdyttiin järjestämään myös muualta tulleiden ja tunnetumpien bändien keikkoja.

Useimmat tämän teoksen metallimusiikkiartikkeliin haastatellut turkulaiset hevarit mainitsivat nuorisotalokeikkojen merkityksen omassa nuoruudessaan; nuorisotaloilla käytiin keikoilla sekä yleisönä että soittamassa. Kimmo Nurminen muistelee 1980- ja 1990-lukuja, jolloin hän kävi itse alaikäisenä keikoilla ja aloitteli keikkojen järjestämistä:

”Panimolla se jäi niin mieleen, ku oli ite alaikänen eikä päässy keikoille. Sit ku mä oon ite ollu siinä iässä, että oon ruvennu järkkää niit keikkoja, ni oli tosi tärkeetä et järkkää alaikäisille myöskin. Auran Panimollehan me järkättiin ihan helkutisti. Dismember-keikka on järjestetty, sit Xysma-keikkoi, mut Ruotsista oli tosiaan jotain ihan klassikkobändei.”⁴

Auran Panimo näytteli 1980-luvun Turussa tärkeätä roolia keikkapaikkana. Toisaalta myös Runosmäen ja Kuuvuoren nuorisotalot on mainittu erityisesti alaikäisten treeni- ja keikkapaikkoina 1980- ja 1990-luvuilla. Myöhemmin myös Nuorisokeskus Palatsissa oli vielä keikkatoimintaa. Kaikki vastuu toiminnan järjestämisestä ei ollut nuorisotyötä tekevien aikuisten työpanoksen varassa, vaan vastuuta oli myös nuorilla itsellään ja he pääsivät vaikuttamaan osallistumalla keikkojen järjestämiseen. Ehkä nuorisotyö ja nuorten osallistaminen ovat olleet yksi vaikuttava tekijä siinä, että Turussa on myöhemmin toiminut useita sangen aktiivisia elävän musiikin tapahtumia sekä niitä järjestäviä yksityishenkilöitä ja ryhmiä. Vaikka puhe

jonkinlaisesta turkulaisten bändien nurkkakuntaisuudesta ja hedelmättömästä oman edun tavoittelusta on noussut esiin lähes jokaisessa haastattelussa ja keskustelussa, se ei ole juuri näkynyt tapahtumia järjestettäessä.

Vuodesta 1968 saakka Turun keskustassa, Linnankadun ja Sairashuoneenkadun kulmassa, sijaitsi Pop-kellari, jonka toimintaideana oli olla niin kutsuttu avoin nuorisotila. Nuorisotyö oli aluksi tarkoittanut ohjelmallisesti kerhoja ja työpajoja tarjoavaa ja ohjattua toimintaa, jolloin tilat oli määritelty jonkin tietyn harrastustoiminnan ja siihen liittyvän ohjauksen näyttämöiksi. Nuorisotiloihin ei niinkään menty viettämään aikaa eli ”hengailemaan”, vaan opettelemaan ja tekemään asioita, kuten puutöitä tai musiikki-instrumenttien soittoa.

Nuorisokahvilana Pop-kellari antoi nuorille vapauden viettää omaehtoisemmin aikaa keskenään. Pop-kellarin imagoon kuuluivat muun muassa levyjen soittaminen, bändi-illat, jopa diskot. Tilaa sävytti populaarimusiikki ja hauskanpito. Vuonna 1992 Turun kaupungin nuorisotoimi kuitenkin luopui Pop-kellarista, sillä nuorisotyön rakenneuudistus vaati keskittämistä. Tuolloin todettiin, että pitkään palvellut Pop-kellari oli tullut tiensä päähän. Myös alaikäisten keikkatapahtumat ovat pikkuhiljaa hiipuneet. Nuorisotoimi ei ole järjestänyt enää säännöllisesti ikärajoittomia keikkoja, joissa esiintyisi tunnetumpia bändejä. Myös nuorten omien bändien nuorisotalokeikat keskittyivät lopulta etupäässä Turku Bandstandin tapahtumien ympärille.

Auran Panimon toiminta nuorisotilana

Nuoriso valtasi Läntisellä Rantakadulla sijaitsevan Auran Panimon vuonna 1984, kun punkkarit halusivat tehdä siitä nuorisotilan omilla ehdoillaan. Itse valtaus päättyi nopeasti, mutta tapaus johti Auran Panimoyhdistyksen ja myöhemmin nuorisotilan perustamiseen. Auran Panimon nuorisotila on toiminut 1980-luvun jälkipuolelta saakka monien musiikillisten toimintojen ja tapahtumien keskipisteenä. Nykyään siellä sijaitsevat esimerkiksi kaikki kaupungin alaikäisille tarjoamat treenikämpät, joita aiempina vuosikymmeninä oli vielä muissakin nuorisotiloissa. Pientä materiaalimaksua vastaan bändiläiset ovat voineet käyttää Panimolla olevia soittimia harjoitteluun.⁵

Vaikka Turku Rock Academy on varsin uusi konsepti, ei idea bändikerhosta tai -valmennuksesta ole uusi keksintö, vaan toimintaa on ollut tarjolla Runosmäen nuorisotalolla vuodesta 1982 saakka. Runosmäestä bändikerhotoiminta muutti myöhemmin Auran Panimolle. Sen yksi erityispiirre oli, että rahallisen korvauksen sijasta Auran Panimolla toiminut studio maksoi tilavuokransa kaupungille tarjoamalla samoissa tiloissa harjoitteleville bändeille ilmaista studioaikaa. Tämä erikoisjärjestely avasi bändeille mahdollisuuksia, joihin ei muuten useinkaan olisi ollut varaa. Auran Panimolla toimivat yhä Turun kaupungin treenikämpät,

ja tiloissa treenaavat bändit ovat voineet hyödyntää tiloissa sijaitsevaa studiota, vaikka kaupallinen studiotoiminta Auran Panimolla loppuikin vuonna 2010.

Auran Panimon merkitys on ollut kiistämätön monille eri musiikkityyleille ja sukupolville Turussa. Vaikka paikka on ollut lehtien otsikoissa enemmän viime vuosituhanella, on sillä oma roolinsa paikallisten nuorten bänditoiminnassa vielä 2010-luvullakin. Auran Panimo on toiminut keikkapaikan ja nuorisotilan ohessa bändikilpailun areenana, treenikämpäyhteisönä, bändikoulun tiloina sekä eräänlaisena ”tekemisen meiningin” symbolina. Vaikka Auran Panimosta tuli valtauksensa jälkeen osa kunnallisten nuorisotilojen verkostoa, se on vuosien varrella ollut ainakin kerran kaupungin epävirallisella luopumislistalla, koska toiminnan rahoittaminen arvokiinteistöksi muuttuneessa vanhassa panimorakennuksessa on ollut kallista. Panimon nuorisotilasta luopuminen nostatti kuitenkin kiivasta vastustusta, ja se sai jäädä nuorten käyttöön. Turun taudiksikin nimetty rakennus- ja tilakannan tehostamisilmiö ei siis päässyt kouraisemaan Auran Panimon nuorisotilaa pois Turun kartalta.

Turkulainen bändikilpailukonsepti

Kaksikymmentä vuotta kaupungissa toiminut bändikilpailu, Turku Bandstand, on jättänyt jälkensä kaupungin ja sen lähialueiden bänditoimintaan ja sitä kautta koko populaarimusiikin kenttään. Paikallistasolla Turku Bandstand tarjoaa yhä hyvin tarpeellisia esiintymismahdollisuuksia nuorille, 13–29-vuotiaille bändiläisille ja heidän yhtyeilleen. Turku Bandstand käynnistyi vuonna 1997 Tomi Arvaksen työharjoitteluun liittyvänä opinnäytetyönä. Arvas opiskeli tuolloin Turun Taiteen ja Viestinnän oppilaitoksen kulttuurialan managerilinjalla, jossa hän erikoistui populaarikulttuurin tuottamiseen. Bändikilpailun syntyyn vaikutti keikkapaikkana tunnetun Down Town -baarin ohjelmapäällikön toive saada baarin arki-iltoihin sopivaa ohjelmaa. Arvakselle tämä sopi hyvin:

”Ideahan siihen oli se, että mä opiskelin siellä TUTVOs, Taiteen ja viestinnän oppilaitoksessa. Siihen sit kuulu työharjoittelu, enkä saanu mistään mitään järkevää työharjoittelujaksoo, niin sit mä menin Down Towniin et ’saanks mä järjestää teille bändikilpailun’. En tiedä, mistä koko bändikisa edes tuli mieleen. Ei täällä ainakaan ollut mitään bändikisaa. Eikä oo paljo sen jälkeenkään ollut, koska sehän ei oo mikään bisnes, ei siit saa rahoja millään pois. Sen takia nuo Rokin SM-kisat on kuollu omaan mahdottomuuteensa. Kauhee duuni, hirvee sählääminen eikä rahaa liiku yhtään.”⁶

Turussa muutaman ihmisen pitkäjänteinen työ ja sitoutuminen bändikilpailuun vakiinnuttivat tämän toimintamuodon ja mahdollistivat sen jatkuvuuden. Osa toiminnan raameista, kuten rajanveto suhteessa kansallisen tai paikallisen bändikilpailun järjestämiseen, on testattu kantapään kautta kahdenkymmenen vuoden aikana. Suomessa erilaiset bändikilpailukonseptit ovat tulleet ja menneet eri kaupungeissa, mutta pidempikestoista toimintaa ei juuri ole kehittynyt. Tähän on ollut syynä kaksi eri asiaa. Ensimmäinen syy on

pitkäjänteisesti hankkeeseen sitoutuneiden ihmisten ja voimavarojen puute. Turussa Tomi Arvas on ollut toiminnassa mukana koko kilpailun historian ajan. Toinen syy on se, että musiikkialan kaupallisille toimijoille ansaintalogiikan löytäminen usein paljon voimavaroja – kuten työvoimaa – sitovista kilpailuista ei ole ollut helppoa. Artistikeskeiset kilpailut ovat luottaneet enemmän tähtikoneistoon, jonka avulla esiintyjä on saatu siististi paketoitua tuotteeksi. Artistikeskeiset kilpailukonseptit ovatkin pitäneet pintansa varhaisemmista Tangomarkkinoista ja Tenavatähdistä tämän päivän kansainvälisiin TV-formaatteihin, kuten The Voice of Finlandiin.

Kokonainen bändi – puhumattakaan kilpailusta täynnä bändejä – tarkoittaa jo suurta joukkoa ihmisiä kunkin taiteellisine visioineen. Kaiken hiominen myyntikuntoon kilpailuprosessin kautta on kallista ja vaikeasti tuotteistettavaa. Kymmenet ja jopa useat sadat keskenään hyvin eritasoiset yhtyeet haluavat päästä näyttämään kykynsä ja saada tilaisuuden lyödä itsensä läpi. Ilmoittautumisten, karsintojen ja usein ainakin kahden erän ja finaalin muodostamat kilpailut vaativat tilan ja ihmisten lisäksi myös aikaa. Kaupallisia tahoja kannattavampaa tällaisen toiminnan järjestäminen onkin ollut niille, jotka saavat palkkansa jostain muualta. Turun nuorisotoimi yhteistyökumppaneineen sekä erilaiset voittoa tuottamattomat järjestöt ja yhdistykset ovat pitäneet pintansa juuri tämänkaltaisessa kilpailutoiminnassa. Esimerkiksi Suomen Lions-liitto ry. järjestää vuosittain nuorten bändikilpailua, Skebaa. Vuonna 2016 Skeban finaali sattui Turkuun ja yhteistyökumppani Vimman lavalle.

Muut bändikilpailut, joihin turkulaisia on osallistunut, ovat toimineet kansallisina kilpailuina. Esimerkiksi vuonna 1970 Pop-yhtyeitten Suomen-mestaruuskilpailun nimellä alkunsa saanut, 1980-luvulla Rock SM – kilpailuksi muuttunut bändikilpailu on ollut olemassa ennen Turku Bandstandia. Kilpailua ei kuitenkaan ole järjestetty säännöllisesti enää 1980-luvun loppupuolelta eteenpäin. Epäsäännöllisyyden lisäksi sekä järjestäjä että kilpailupaikka ovat vaihdelleet vuosien saatossa.⁷ Esimerkiksi vuonna 1998 kilpailu yhdistyi MTV3-kanavan *Jyrki Hit Challenge* -kilpailuun ja 2000-luvulla vastaavia kilpailuja ovat järjestäneet eri toimijat jälleen Rockin SM-kilpailujen nimellä.⁸ Mainittakoon, että vuonna 2002 kilpailun voitti Säkylästä kotoisin oleva, nykyään Turussa vaikuttava ja Turku Bandstandin kanssa tiivistä yhteistyötä tekevä The Grammers.⁹

Vaikka ajatus kilpailemisesta herättääkin mielikuvia voittajista ja häviäjistä, niin bändikilpailutoiminnassa on ollut muutakin sisältöä kuin kilpailu. Moni osallistuja on tavoitellut paitsi menestystä, myös hauskanpitoa, kokemuksia ja verkostoitumista. Tämän lisäksi nuorisotyössä on painittu käytännön tasolla nuorten syrjäytymistä ja lama-ajan aiheuttamia ongelmia vastaan. Tiivis bändikilpailu- ja myöhemmin valmennustoiminta ovat tarjonneet nuorille toiminnallisten tukipuiden, turvallisten aikuisverkostojen ja mielekkään säännöllisen tekemisen lisäksi myös kuntoutusta työelämän realiteetteja varten.

Toiminnassa on paljon hyvää, mutta myös kritiikkiä sitä kohtaan on kuulunut. Arvostelu on kohdistunut lähinnä toiminnan rock-keskeisyyteen, sillä kaikki nuoret eivät esimerkiksi sosiaalisen sukupuolensa tai etnisen taustansa vuoksi ole löytäneet rockista kiinnittymispintaa ja ovat näin jääneet bänditoimintaan liittyvien mahdollisuuksien ulkopuolelle. Bändikilpailua on organisoitunut koko sen historian ajan pieni ryhmä, mikä on myös kirvoittanut epäilyksiä päätösten tasavertaisuudesta ja kysymyksiä yksittäisten henkilöiden mieltymysten vaikutuksesta nuorten menestymismahdollisuuksiin.

Nuorisotyön voimavarojen, kuten inhimillisen työmäärän ja käytettävissä olevan ajan näkökulmasta on mahdotonta järjestää erillistä toimintaa esimerkiksi eri musiikkityylien pohjalta. Arvaksen mukaan asiaa on vuosien varrella käsitelty nuorisotoimessa useita kertoja, kun kilpailua on kritisoitu sen rock-vetoisuudesta ja siitä, voiko eri musiikkityylejä edustavia osallistujia asettaa kilpailemaan keskenään. Toinen Arvaksen ja Bertenyin haastattelussa esiin tullut perustelu rock-vetoiselle bändikilpailulle on se, että laajemmassa tarkastelussa vuonna 2017 bändimusiikki on valtavirtamusiikin marginaalissa, esimerkiksi erilaisiin artisti-konsepteihin, räppiin ja konemusiikkiin verrattuna. Nämä musiikkityylit saavat etenkin kaupallisten toimijoiden tuen ja huomion. Rock-bändeillä ei mene yhtä hyvin. Aaltoliike valtavirtamusiikin tyyleissä ei ole juuri nyt suosiollinen bändimusiikille, mutta korkeasti sosiaalisena ja luovana toimintana sen suosiminen nähdään yhä tärkeänä nuorisotyön parissa.¹⁰ Turku Bandstand-konseptia on rakennettu bändiperustalta, mutta tiiviimmin kilpailua seuraamalla on havaittavissa, että mukana on ollut paljon muitakin esiintyjä kuin bändejä: soloartisteja, duoja, konemusiikkia ja räppiä. Lopulta ketään ei ole käännetty pois, jos musiikki on itse tehtyä. Vaikka kilpailun keskiössä on bänditoiminta, on kilpailu antanut arvokkaita esiintymis- ja verkostoitumistilaisuuksia monille muillekin musiikkia tekeville ja esittäville nuorille.

Bändikilpailun varhaisvaiheita

Ensimmäinen bändikilpailuvuosi 1997 oli lähtölaukaus kaupungissa 20 vuotta jatkuneelle, nyt jo instituutioksi kasvaneelle bändikilpailulle. Kolmena ensimmäisenä vuonna kilpailu tunnettiin nimellä Downtown Open tapahtumapaikkansa ja kumppaninsa mukaan nimettynä. Tuolloin Linnankadun ja Kristiinankadun kulmassa sijainnut Downtown oli yksi kaupungin aktiivisimmista elävän musiikin publiareenoista, joten sillä oli tärkeä merkitys bändeille ja yleisölle muutenkin kuin bändikilpailun näyttämönä. Alussa Downtown Open oli ensisijaisesti paikallisten bändien tapahtuma, mutta muualta tulleetkaan ei käännetty pois, jos he pääsivät paikalle omin avuin. Kilpailuun saivat osallistua Turun ulkopuoleltakin saapuneet bändit, jos ne maksoivat itse matkakulunsa. Vuonna 2000 baarin nimi vaihtui ja kisan nimi sen mukana. Pii-baarissa kisattiin yhden kerran nimellä Gran Pii, jonka jälkeen järjestäjät päättivät erottaa kilpailun nimen tapahtumapaikan nimestä.

Downtown Open -kaudella kilpailuun osallistui vuosittain keskimäärin 50 yhtyettä. Ensimmäisen vuoden voittaja, turkulainen Lowely Worm levytti ja keikkaili ahkerasti voittonsa jälkeen. Tuolloin kilpailun palkintona olivat vain uudet keikat, mutta levytyssopimuksesta tuli osa palkintoa jo toisena kilpailuvuonna. Osaltaan keikat ja levytyssopimus selittävät sitä, miksi kilpailu kiinnosti vuosituhannen vaihtuessa bändejä ympäri maata. Kilpailussa menestyminen toi kokemusta, näkyvyyttä ja jopa mahdollisuuden julkaista musiikkia. Toisena vuonna kisan voitti Suomi-poppia soittava Mild. Äänitysstudioon pääsi niin ikään finaalissa soittanut Stanislaw -yhtye Turusta. Näkyvyyttä ja levytyssopimuksen saattoikin saada jo pelkästään soittamalla finaalissa. Vuoden 1999 kilpailu oli viimeinen Downtown Open -nimellä järjestetty ja monista tekijöistä johtuen kiinnostus kilpailua kohtaan oli aiempaa laimeampaa; tuolloin nähtiin koko kisan matalin osallistujamäärä, sillä vain 35 yhtyettä ilmoittautui mukaan. Kilpailun voitto meni hieman aikaansa edellä suomenkielistä raskasta musiikkia soittaneelle Occultismia ja mysticaa -bändille.

Tyylillisesti bändikilpailu painottui alkuvaiheessaan kevyempään rockiin ja poppiin. Esimerkiksi 2000-luvun alussa kolme albumia tehnyt garagerock-bändi Boomhauer kisasi viimeisessä Downtown Openissa.

Vuoden 2000 Gran Pii -kilpailuun osallistui 72 bändiä ja se oli profiililtaan yhä vahvemmin valtakunnallinen, sillä sana oli kiirinyt ja osallistujia saapui Mikkelistä ja Kuopiosta saakka. Ensimmäiset kolme vuotta yhtyeet oli karsittu etukäteen lähetettyjen demoäänitteiden perusteella, mutta vuosituhanteen vaihde toi mukanaan uudistuksen, joka tarjosi mahdollisuuden myös demottomille kokoonpanoille; Auran Panimossa järjestettiin esiintymistilaisuus ja karsinta demottomille bändeille. Vuosituhannen ensimmäisen kisan voittajaksi selvisi The Great Oshkosh Experience Paraisilta. Kisassa nähtiin lisäksi ainakin Turussa tunnettu ja tiiviisti keikkaillut Reactor.

Turku Bandstand-nimi käyttöön

Turku Bandstand lanseerattiin bändikilpailun nimeksi vuoden 2001 kisassa. Sekä baarin että nuorisotoimen edustaja olivat sitä mieltä, että kilpailun nimi olisi parasta erottaa baarin nimestä ja näin nimi Turku Bandstand tuli jäädäkseen. Lisäksi tuolloin päädyttiin järjestämään ensimmäinen virallisesti valtakunnallinen bändikisa. Osallistujamäärä hyppäsi 150 bändiin, joista noin puolet tuli Turun seudulta ja loput eri puolilta maata. Bändeistä 87 lähetti demonsa etukäteen ja kaikki loput osallistuivat karsintaan soittamalla kilpailun alkuerässä. Se, että kilpailuun pystyi nyt osallistumaan ilman demonauhaa, näkyi kisassa. Demoäänitteen tekeminen ei ollut varsinkaan ennen vuosituhannen vaihdetta yhtä helppoa kuin esimerkiksi kymmenen vuotta myöhemmin. Bändien määrä oli valtava ja se asetti haasteita kilpailun toteuttajille. Järjestettäviksi tulivat 26 alkuerää, puolivälierät, välierät ja finaali. Pietarsaarelainen Terrorwheel voitti ensimmäisen Turku Bandstand -nimellä pidetyn kilpailun ja sai levytyssopimuksen. Bändi hyötyi kilpailun voitosta myös siten, että saksalainen Massacre Records teki yhtyeen kanssa

levytyssopimuksen. Lupaavasta alusta huolimatta bändin toiminta loppui vuonna 2003 ilmestyneen toisen albumin jälkeen.

Ensimmäisestä kansalliseksi julistetusta bändikilpailusta järjestäjät ottivat opiksi sen, että vuoden 2002 kisa rajattiin vain paikallisille yhtyeille. Samalla tehtiin päätös, jonka mukaan valtakunnallinen kilpailu ja paikallinen kilpailu järjestetään vuorovuosin. Vuonna 2001 oli nimittäin käynyt selväksi, että kansallisen tason kilpailussa valtavan osallistujamäärän vuoksi moni aloitteleva paikallisyhtye oli pudonnut kisasta jo demokarsinnassa. Turun nuorisosiainkeskus (nykyään Nuorisopalvelut) on aina ollut avainasemassa paikallisten bändien tukemisessa, ja senkin näkökulmasta paikalliseksi rajattu kilpailu antoi aloitteleville paikallisille bändeille valtakunnallista kilpailua paremman mahdollisuuden menestyä. Paikallisiinkin kilpailuihin ovat voineet osallistua Turun lähialueen bändit. Vuonna 2002 kisa houkutteli paikallisenakin mukaan 60 bändiä. Määrä oli reilusti alle puolet edellisvuoden osallistujamäärästä, mikä oli suuri helpotus järjestäjille. Vuoden 2002 bändikisavoittoon ylsi Out of Bounds, joka esitti rapmetallia. Kansainväliset ja kansalliset musiikkitrendit ovat heijastuneet hieman myös kilpailussa esiintyneiden ja sen voittaneiden yhtyeiden tyyleissä. Esimerkiksi 1990-luvun lopussa suomenkielinen pop ja rock ja 2000-luvun alussa raskaampi musiikki näkyivät ja kuuluivat kisassa.

Vuoden 2003 Turku Bandstand oli jälleen valtakunnallinen ja siihen ilmoittautui yhteensä 110 bändiä. Demokarsinnasta kisaan pääsi mukaan 63 yhtyettä ja kaikki loput, eli hieman alle puolet bändeistä osallistui demottomien alkueriin. Kaukaisimmat osallistujat tulivat Kemistä saakka ja osallistujia oli kirjaimellisesti ympäri maata, yhteensä 45 eri kunnasta. Esimerkiksi myöhemmin The Voice of Finland -kilpailusta suuren kansan tietoisuuteen ponnistaneen Mikko Herrasen tuolloinen yhtye, helsinkiläinen The Rust osallistui kilpailuun. Suuri kansallinen bändikilpailu kiinnosti yhtyeitä mahdollisena ponnahduslautana, sillä vastaavia kisoja ei ollut juuri muualla maassa tarjolla. Vuoden 2003 Turku Bandstand -voiton vei The Dead Musicians Society.

Oma bändikilpailu junioreille

Vuonna 2004 Turku Bandstand päätettiin lopullisesti muuttaa vain Turun ja lähiseudun yhtyeille tarkoitetuksi kilpailuksi. Siihen mennessä oli käynyt selväksi, että valtakunnallisen kisan järjestäminen on liian raskas ponnistus yhden kaupungin nuorisotoimelle. Lähiseudulta oli saatu kisaan helposti kymmeniä yhtyeitä ja paikallisten bändien tukeminen nousi tärkeimmäksi tavoitteeksi, koska siitä nuorisotyössä kuitenkin lopulta oli kysymys. Kansallisen bändikilpailun järjestäminen onkin sopinut paremmin esimerkiksi koko maan kattavan paikallisyhdistysverkoston varassa toimivan Suomen Lions-liitto ry:n kaltaiselle toimijalle, joka on voinut toteuttaa tapahtumia eri puolilla maata. Vuoden 2004 Turku Bandstand -kisaan osallistui reilut 40 yhtyettä, joista jo suoraan alkueristä yleisöäänillä finaaliin ponkaissut So Called Plan on

tullut tunnetuksi koko maassa. Kisan voitto meni suomenkielistä poppia soittavalle, raikkailla naisvokaaleilla varustetulle Kaislalle.

Vuoteen 2004 kuului toinenkin muutos: syksyllä järjestettiin ensimmäinen Turku Bandstand Junior - katselmus. Kun varsinainen bändikilpailu kisattiin keväisin, aloitettiin vuonna 2004 syksyisin pidettävä ja alaikäisille suunnattu Turku Bandstand Junior. Se oli luonteeltaan katselmus eikä kilpailu. Ideana oli järjestää matalan kynnyksen esiintymismahdollisuus ja palautetilaisuus nuorimmille ja usein varsin kokemattomille bändiläisille. Bändikilpailun puolella ikähaitari on ollut alusta saakka laaja, nuorimmat soittajat voivat olla jopa 11–12-vuotiaita ja vanhimmat yli 30-vuotiaita.

Vakiintuneen ikärajan mukaan kahden kolmesta yhtyeen jäsenestä tulee olla 13–29-vuotiaita, joten bändiin voi kuulua myös ikärajan ulkopuolelle jääviä henkilöitä. On myös tavallista, että soittokokemukseen perustuvat tasoerot ovat suuria, vaikka tuomarit huomioivatkin soittajien iän ja suhteuttavat esitysten arvioinnin ikäeroihin. Kilpailun voittajissa ikäero näkyy, sillä jäseniltään nuorimmat bändit eivät voita kilpailua. Voittoon vaadittava taso näyttää olevan kypsä 20–30-vuotiailla esiintyjillä. Kilpailun voitto osuu todennäköisimmin myös kokonaan tai pääosin miehistä koostuville bändeille. Tämä ei ole yllättävää, koska kilpailuun osallistuvien sukupuolijakauma on jo lähtökohtaisesti hyvin miesvaltainen. Kolmas todennäköisen voittajan piirre on se, että bändin jäsenet soittavat bändimuodossa suhteellisen tavanomaisia rock-instrumentteja. Kilpailun voittaa yleensä bändi, eivät yksin esiintyvät, duot tai pelkästään esimerkiksi konemusiikkia tekevät ryhmät.

Turku Bandstand Junior -katselmuksesta kuitenkin luovuttiin kymmenen vuotta sen perustamisen jälkeen, vuonna 2014. Syynä tähän oli se, että oikeastaan kaikki juniorikatselmuksen osallistuneet bändit olivat kykeneviä esiintymään bändikilpailussa ”isompien” kanssa. Käytännössä katselmuksen bändit soittivat usein myös Turku Bandstandissa. Päällekkäisyyksiä oli niin paljon, ettei kahden tapahtuman järjestämistä koettu enää tarpeelliseksi. Kaikkein nuorimpienkin osallistujien kohdalla kävi nimittäin selväksi se, että kun bändi oli valmis esittämään kolme kappaletta lavalla tuomareille, he ovat jo kyllin pitkällä osallistuakseen varsinaiseen kilpailuunkin. Juniorikatselmuksessa oli sallittua soittaa myös muiden kappaleita, mikä saattaa alkuvaiheessa olla hyvä tapa opetella soittamaan yhdessä ja tekemään omia kappaleita. Oman musiikin tekeminen aloitetaankin turkulaisten bändien parissa hyvin varhaisessa vaiheessa.¹¹

Järjestyksessään yhdeksäs bändikilpailu pidettiin vuonna 2005, nyttemmin vakiintuneella kaavalla: Turun seutuun rajattiin kuuluvaksi Salo–Forssa–Laitila -kehän sisäpuolella olevat kunnat, bändillä ei saanut olla kisaan osallistuessaan voimassa olevia levytyssopimuksia ja kilpailussa tuli esittää vain omaa musiikkia. Turku Bandstandin kilpailullinen luonne on myös herättänyt keskustelua vuosien varrella, esimerkiksi vuoden 2005 lehdistötiedotteessa otettiin tähän kantaa:

”Bändien kilpailuttaminen herättää monesti ristiriitaisia tunteita; miten erilaista musiikkia esittäviä yhtyeitä voidaan laittaa paremmuusjärjestykseen. Turku Bandstand on kuitenkin vuosien varrella osoittanut olevansa paljon muutakin kuin pelkkä kilpailu; esimerkiksi vuoden 2004 kisaan osallistuneista 45 yhtyeestä yli puolet on saanut lisää keikkaa kilpailun jälkeen. Joka vuosi kisaan osallistuu tukku yhtyeitä, joille esiintyminen on ensimmäinen elävän yleisön edessä.”¹²

Yksi näkökulma bändikilpailuun on sosiaalinen. Osallistuminen on sallittua useana vuonna peräkkäin, varsinkin, kun kisassa on nykyään vain lähialueen bändejä ja mukaan pääsee helpommin. Tilaisuudesta on kehittynyt tärkeä verkostoitumistapahtuma paikallisille soittajille, sillä sen ansiosta on perustettu sekä uusia bändejä ja että löydetty uusia soittajia bändeihin.

Vuoden 2005 kisan reilusta 40 bändistä tunnustetuimpia nimiä olivat Kirahvi nimeltä Tuike, Molly Grows Up sekä kisan voittanut Wedding, joka myöhemmin vaihtoi nimensä Neverseediksi. Keväisen bändikilpailun lisäksi tänäkin vuonna nuorimmat pääsivät soittamaan loppuvuodesta myös Junior-katselmuksessa. Vaikka bändikilpailun alku- ja välierätoiminta siirtyi Auran Panimolta ja Downtownista Palatsiin Eerikinkadulle, finaali soitettiin yhä Downtownissa. Kilpailussa siirryttiin siis nykyiseen malliin, jossa baari näytteli yhä pienempää osaa. Erityisesti alaikäisille esiintyjille tämä järjestely oli helpompi. Baarissa soittaessa oli huoltajan oltava alusta loppuun mukana, joten ikärajan nuorisotila helpotti tapahtumaan osallistumista.

Vuosi 2006 sujui jo melko vakiintuneissa puitteissa. Edellisvuoden tapaan kilpailun alkuerät ja välierät kisattiin Palatsissa ja finaalin näyttämönä toimi tuttuun tapaan rock-klubi Downtown. Kisan muututtua avoimeksi vain paikalliselle ja lähiseudun yhtyeille, vakiintui vuosittainen osanottajamäärä reiluun neljäänkymmeneen yhtyeeseen. Vuoden 2006 Turku Bandstandin voitti suomenkielistä metallia soittanut Pajavasara. Suomenkielinen raskas rock oli pinnalla bändikilpailun ulkopuolellakin, sillä metallimusiikki eli nousuvaihetta ja Suomi-metalli oli maailmalla suosittumpaa kuin koskaan. Lordin voittaessa samana vuonna Euroviisut oli suomalaisen raskaan rockin näkyvyys ympäri maailmaa taattu.

Kilpailu muuttaa Vimmaan

Turun nuorisoasiainkeskus pääsi muuttamaan uusiin tiloihinsa vuoden 2007 Turku Bandstandiin mennessä, joten bändikilpailukin sai uudet puitteet Turun kaupungin nuorten Taide- ja toimintatalo Vimmassa Aurakatu 16:ssa. Uusissa tiloissa oli kaikki kohdallaan, mukaan lukien keskeinen sijainti ja sopivat tilat bändi-illoille. Vimman suuri sali talon kolmannessa kerroksessa vakiintui Turku Bandstandin näyttämöksi. Vimman salia oli ehditty koeajaa bändikilpailukäyttöön jo edellissyksyn Turku Bandstand Junior - katselmuksessa. Perinteiseen tapaan bändikilpailun esikarsinnat eli demottomien illat, alkuerät ja välierät on oteltu nuorisotiloissa ja loppukilpailua jännitetty rock-klubeilla, kuten Downtownissa, Turun Klubilla tai 20:ntena juhluvuonna 2016 Turun kulttuuritilojen lippulaivaksi nousseessa Logomossa.

Vuoden 2007 yli 40 bändistä voiton nappasi popahtavaa rockia soittanut The Bad Habit. Finaali pidettiin Turun Klubilla, jolla yleensä soittivat paikallisten bändien ohella erikokoiset kotimaiset bändit sekä pääosa Turussa esiintyneistä ulkomaisista bändeistä. Klubi oli hieman Downtownia suurempi areena ja sopivan mittakaavan finaalinäyttämö bändikilpailulle.

Toinen kisavuosi Vimmassa koitti vuonna 2008, jolloin kilpailuun osallistui bändejä Turun lisäksi muun muassa Forssasta ja Piikkiöstä. Voittaja oli Sounds a Bit Bitter, jonka tyylilaji oli raskas rock. Bändikilpailun yhteistyökumppaniksi tuli Radio Sata ja sen radio-ohjelma *Treenikämpä*, joka esitteli sekä uusia että kokeneempia turkulaisia rockbändejä viikoittaisessa lähetyksessään. Paikalliset bändit saivat haastattelunsa ja musiikkiaan kuuluviin radiossa. Turku Bandstand -kilpailuun on aina kuulunut yhteistyö erilaisten yritysten ja median kanssa, esimerkiksi Radio Sata on ollut vuosien varrella yksi näkyvimmistä ja kuuluvimmista yhteistyökumppaneista. Toinen vuoden 2008 erityispiirre oli bändikilpailun finaalissa soittaneiden bändien yhteinen kokoelmalevy, jonka julkaisi turkulainen Hype Records, yksi bändikilpailun yhteistyökumppaneista.

Vuoden 2009 bändikilpailun voitti Half Apple, joka osallistui kisaan useina peräkkäisinä vuosina, kehittyen lopulta parhaaksi. Edellisvuonna bändi oli päässyt jo kolmannelle sijalle. Osa bändeistä käy kokeilemassa kisassa kerran, mutta jotkut osallistuvat useana vuonna peräkkäin. Esiintymismahdollisuus, verkostoituminen ja palautteen saaminen sekä näkyvyys kiinnostavat soittajia. Kisaan osallistuminen voi olla myös hauskaa, mikä sekin houkuttelee osallistumaan. Varsinkin nuorimmille soittajille vuosittaisesta palautteesta on ollut hyötyä. Bändit voivat menestyä vuosi vuodelta paremmin, koska niillä on tilaisuus näyttää kehityskelpoisuutensa tuomaristolle ja mahdollisuus saada lisää faneja osallistumalla bändikilpailuun.

Vuoteen 2009 kuului muutakin toimintaa: Turun nuorisoasiainkeskus järjesti Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kanssa yhteistyössä bändikoulutustilaisuuksia, joille on tilausta erityisesti aloittelevien yhtyeiden joukossa aina. Kilpailun järjestäjillä oli ensikäden tuntuma paikalliseen bändikenttään ja esimerkiksi demonauhojen ja saatteiden tasoon, koska niitä vielä tässä vaiheessa vastaanotettiin ja kuunneltiin ilmoittautumisen yhteydessä. Bändikoulutuksessa oli tarjolla soitinklinikoita ja demopack, jossa suunniteltiin demon ulkoasua ja saatekirjettä sekä keikkamyöntikoulutus, jotka kaikki järjestettiin omien alojensa asiantuntijoiden johdolla. Vimmassa oli lisäksi bänditreffit eli tilaisuus, jossa bändit saattoivat tutustua muihin alueen soittajiin ja hankkia vahvistuksia bändinsä riveihin ja jossa soittajat saattoivat löytää uuden kokoonpanon itselleen. Turussa oli siis tarjolla bändeille muitakin aktiviteetteja kuin esiintymistilaisuuksia, mikä ennakoi vuonna 2011 alkanutta Turku Rock Academyn toimintaa.

Ennen Turku Rock Academyn käynnistymistä olivat vuorossa vielä vuoden 2010 bändikilpailut. Tämän kisan voittaja oli Maskusta lähtöisin oleva Auntie Mary, joka sai voiton ansiosta paljon myönteistä huomiota

valtakunnankin mediassa. Esimerkiksi YleX kiinnostui yhtyeestä. Auntie Maryn musiikki oli tyyliältään kitaravetoista indiepoppia. Bändikilpailun voittaneiden yhtyeiden musiikkityylit ovat vaihdelleet melko paljon, jos vertaa esimerkiksi vuosien 2009 ja 2010 voittajia keskenään. Vaikka kisan voitto on varmistunut melko perinteisellä rockbändin kokoonpanolla, tyylijajissa on ollut vaihtelua paljon enemmän kuin bändimuodossaa. Tänäkin vuonna Radio Sata tarjosi kuuluvuutta kisan finalisteille, joita nykyisellä kisaajaolla tuli seitsemän. Yleisesti Turku Bandstandin kisarakente on hioutunut niin, että kunkin välierän paras yhtye sekä yleisön suosikki alkuerissä menevät finaaliin. Lupaavia ja tasokkaita bändejä seurataan kisassa tarkasti siltä varalta, että kovatasoisimmat bändit päätyisivät lavalle samassa välierässä ja tapahtuisi ”oikeusmurhia”. Jokaisesta välierästä kun nostetaan seuraavalle kierrokselle vain voittaja. Tuomareilla on kuitenkin mahdollisuus päästää jatkoon muutamia muitakin bändejä, jotka erottuvat edukseen.

Bändikilpailun palkinnot ovat vaihdelleet hieman eri vuosina, esimerkiksi vuonna 2010 voittajalle kustannettiin viisi päivää studioaikaa ja 300 kpl:n painos CD-EP-levyä. Muina vuosina tarjolla on ollut muun muassa studioaikaa tai studiopaketteja. Lisäksi luvassa on ollut keikkoja sekä voittajalle että muillekin kisassa hyvin menestyneille yhtyeille. Vuoteen 2010 saakka palkinnot liittyivät levyttämiseen; vuodesta riippuen tarjolla on ollut albumin tai singlen tekeminen tai vaihtoehtoisesti vapaasti käytettävää studioaikaa. Toinen osa palkinnosta on muodostunut julkisuuden ja esiintymisten ympärille.

Vimman mediapaja on video- ja valokuvannut bändikilpailua järjestelmällisemmin vuodesta 2010 lähtien. Yhtyeillä onkin siitä alkaen ollut mahdollisuus lunastaa DVD esityksestään välieristä alkaen. Keikkakuvat kilpailuesiintymisistä ovat antaneet bändeille esimerkiksi uutta sosiaalisen median sisältöä, mikä puolestaan on lisännyt bändin näkyvyyttä. The Grammers on toiminut eräänlaisena pilottibändinä Turun kaupungin nuorisotoimen mediapajan ja bändiakatemian aktiviteeteissa. Se toimi luottobändinä esimerkiksi silloin, kun mediapajalla opeteltiin musiikkivideon tekemistä. Nuorisokeskuksen lisäksi esiintymisiä kuvaavat vuosittain ahkerasti myös bändien ystävät ja jäsenten perheenjäsenet.

Turku Rock Academy alkaa

Siemenet bändivalmennuksen toimintoihin olivat itäneet jo pitkään usealla tasolla ja se saattaakin olla osasy siihen, miksi bändivalmennuksesta tuli välittömästi menestys. Varsinaista Turku Rock Academya haudottiin vuosia eri tasoilla. Bändikerhotoimintaa on ollut kaupungissa 1980-luvulta saakka, mutta Turku Rock Academyn idea on ollut kehittää toimintaa astetta ammattimaisemmaksi. Turun kaupungin nuorisotoimen vuonna 2009 työllistämän Mark Bertenyin aiempi työ oli bändikerhon ja soitinopetuksen vetäminen Auran Panimolla. Hän ryhtyi auttamaan myös Turku Bandstand -illoissa, joihin tarvittiin lavamestaria nuorten soittajien tueksi. Hyvin pian tämän jälkeen Tomi Arvas heitti ilmaan ajatuksen siitä, että bändikilpailua pitäisi saada kehitettyä – voittajille olisi esimerkiksi pystyttävä tarjoamaan tukea

kilpailun jälkeen. Arvas ja Bertenyi suunnittelivat yhdessä bändivalmennuksen toimintaidean, Arvas hallinnollisen ja Bertenyi luovan puolen.

Pian kasassa oli konsepti, jonka varassa nykyistä bändiakatemiaa ryhdyttiin rakentamaan. Sen keskiössä oli idea nuorten urheiluvalmennuksen kaltaisesta tuesta, joka kulminoitui käytännössä kahteen keskeiseen osa-alueeseen: ”studiossa suoritettuun ohjattuun esituotantoon ja alan ammattilaisten vetämiin klinikoihin.”¹³ Näihin puitteisiin mahtui myös sosiaalinen tukiverkosto, ammattimainen verkostoituminen ja keikkamahdollisuuksien lisääminen. Turku Rock Academyllä on ollut alusta saakka runsaasti yhteistyökumppaneita, kuten Turun Ruisrock, Uudenkaupungin Karjurock sekä TPS, joiden järjestämiin tapahtumiin paikallisille bändeille on avautunut keikkatilaisuuksia. Vaikka nuorisotoimi keskittyi harrastustoiminnan tukemiseen, valmennuksella haluttiin luoda paremmin musiikkibisnestä ymmärtäviä bändejä. Bändit ovat olleet mukana valmennuksessa keskimäärin kaksi vuotta, jonka aikana niiden on tarkoitus kehittyä kaikilla oleellisilla osa-alueilla: studiotyöskentelystä keikkamyyntiin ja esiintymisestä saatekirjeiden kirjoittamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki projektia reilun puolen miljoonan euron rahoituksella, jonka turvin rokkiakatemia toimi ensimmäiset viisi vuotta. Sen jälkeen toimintaa on rahoittanut Turun kaupunki.

Turku Rock Academy niitti heti sen verran mainetta, että konseptia alettiin markkinoida ja toteuttaa eri puolilla Suomea. Tomi Arvas, Anssi Ikonen ja Mark Bertenyi ovat pyörittäneet toimintaa Turussa ja kiertäneet eri kaupungeissa kertomassa hankkeesta, mikä on auttanut valmennustoiminnan aloittamista useissa muissa kaupungeissa.

Valmennuksen tarve heijastelee koko alaa ravistellutta murrosta. Musiikin digitalisaatio on tuonut isoja muutoksia. Muutoksia on kokenut myös elävän musiikin tarjonta. Musiikin ansaintalogiikka on vaihtunut albumimyyntikeskeisestä tuotosta yksittäisten kappaleiden myyntiin suoratoistopalveluissa ja elävän musiikin myyntiin, joka näkyy erityisesti isoissa konserteissa ja festivaaleilla. Musiikkia myydään jopa formaatti-TV-sarjoihin, kuten *Vain elämää* -sarjaan. Samalla lähes jokaisella halukkaalla on myös mahdollisuus äänittää musiikkia ja tuottaa digitaalinen demoäänite. Kenellä tahansa on myös mahdollisuus lähestyä levy-yhtiöitä, tapahtumajärjestäjiä, toimittajia ja muita julkisuutta edistäviä tahoja. Digitalisaation myötä syntyi tarve valmentaa bändejä toimimaan kestäväällä tavalla esimerkiksi itsensä markkinoinnissa ja laadukkaiden äänitysten tuottamisessa.

The 5th of April voitti Turku Bandstandin vuonna 2011 ja pääsi voittonsa myötä ensimmäiseksi viralliseksi Turku Rock Academyn bändiksi. Samana vuonna toimintaan valittiin mukaan viisi muutakin bändiä. Ensimmäisenä vuonna Turun koordinoimaan Rock Academy Finlandiin lähtivät mukaan myös Tampere, Jyväskylä ja Joensuu. Halukkaita osallistujia oli paljon enemmänkin, mutta voimavarat eivät riittäneet räjähdysmäiseen laajentumiseen. Uusia kaupunkia on otettu mukaan pikkuhiljaa. Esimerkiksi vuoden 2016

kuluessa pääkaupunkiseutu, Rauma ja Pohjois-Suomen alueet liittyvät rokkiakatemiatoimintaan kun Turku Rock Academyn väki pakkasi keikkabussinsa ja kiersi Raahea, Oulua ja Kemiä myöten opastamassa toimijoita alkuun.

Kitaraklinikoita ja oppia musiikkibisneksestä

Turku Rock Academy käynnistyi hyvin myös yhtyeiden näkökulmasta ja siitä muodostuikin yksi syy osallistua Turku Bandstandiin, sillä se oli aluksi ainoa tie päästä mukaan bändivalmennukseen. Vuonna 2012 bändikilpailun osallistujia oli yhteensä 49. Osallistujamäärä oli hienoisessa nousussa aiempiin vuosiin verrattuna. Tunnetuimmiksi vuoden 2012 kisan voittaneen indiebändi The Reed Fagsin ja toiseksi tulleen Sex Factorin ohella nousivat ahkeran keikkailun aloittaneet Viper Arms sekä Alasin.

Sattumien kautta vuonna 2012 Turku Bandstandiin vierailevaksi tuomariksi ja klinikoiden vetäjäksi saatiin Douglas Blair, joka tunnetaan parhaiten yhdysvaltalaisen W.A.S.P.-yhtyeen kitaristina. Blairin ja Bertenyin tiet kohtasivat W.A.S.P.in keikalla, jolloin idea Blairin vetämistä kitaraklinikoista syntyi. Sanoista ryhdyttiin tekoihin ja Blair saapui Turkuun vetämään kahta eri klinikkaa, joiden aiheina olivat kitara ja musiikkibisnes Yhdysvalloissa. Blairista tulikin kiinteä osa Rock Academya ja hän muutti Turkuun asumaan. Turku Bandstand ja Turku Rock Academy saivat positiivista julkisuutta tuovan mentorin, joka pystyi tarjoamaan paikallisille bändeille kansainvälisen tason neuvoja.

Vuoden 2013 bändikilpailun voittaja oli Array. Yhtye erottui jo alkuerissä 70-lukulaisella retroeksotiikalla ja soundityylittelyllään, minkä kaltaista kokonaisuutta ei ollut nähty eikä kuultu kisassa vuosiin. Kun Array soitti itsensä finaalin voittajaksi, bändi oli ehtinyt esiintyä ennen kisaakin vain kerran. Kokoonpano oli silti ollut olemassa jo pari vuotta. Yhtyeen ensimmäinen albumi *Darker Days: Closed Chapters & Open Ends* julkaistiin keuhällä 2014. Myöhemmin Array kuitenkin vetäytyi Turku Rock Academyn toiminnasta vedoten jäsenten muihin kiireisiin, kuten töihin ja perheisiin. Vaikka valmennuksesta tuli haluttu, ei sen melko säännöllinen toiminta mahtunut kaikkien elämään. Yleisellä tasolla bändivalmennukseen sitoudutaan kahdeksi vuodeksi. Nuorimmilta soittajilta ei voida odottaa kovin tiukkaa sitoutumista valmennukseen ja toisaalta ikähaitarin yläpäässä valmennukseen päässeillä voivat olla jo elämän ruuhkavuodet käsillä. Vuoden 2013 kisassa osallistujamäärien nousu alkoi näkyä, sillä kilpailuun mahtui yhteensä 52 bändiä ja se oli yksi kovatasoisimmista kilpailun historiassa. Esimerkiksi persoonallisella otteella hip-hoppia ja reggaeta rockiin ja jopa tangoon yhdistelevä MursuSikari oli kyseisen vuoden satoa.

Vuoden 2014 voittaja oli Humppilasta saapunut Stone Monolith, jonka raskas rock tehosi tuomareihin. Finaalissa esiintyi myös paikallistasolla jo huomiota metallifaneilta saanut thrash-bändi Kodittomat. Ennakkodemoista luovuttiin kokonaan vuonna 2014, koska niiden käsittely oli työlästä. Finaalin tuomareina

toimi vuonna 2014 My Music Agency -ohjelmatoimiston edustajia, sillä pyrkimyksenä oli luoda kontakteja bändien ja ohjelmatoimistojen välille.

Yhteydet ohjelmatoimistoihin ja tapahtumajärjestäjiin ovat bändiläisille tärkeitä, sillä musiikin kulutuksen digitalisoitumisen myötä keikkailun merkitys muusikoiden elännolle on korostunut entisestään. Keikkailulla on kuitenkin aina ollut tärkeä sija rockin traditiossa; sen on koettu olevan osa rockin autenttista ydintä, eikä pelkästään taloudellisesti, vaan osana populaarimusiikin sosiokulttuurista perintöä.

Bändivalmennuskäytännöt ovat muuttuneet nekin; esimerkiksi vuonna 2014 Turku Rock Academyyn otettiin mukaan kuusi yhtyettä bändikilpailusta. Kilpailun finalistit ja voittajat ovat saaneet luonnollisesti eniten huomiota, mutta valmennukseen on päässyt myös aiempien erien kautta, jos bändi on osoittanut potentiaalinsa. Turku Rock Academyyn on avattu yksi paikka myös avoimessa haussa, eli tarjolle on tullut mahdollisuus päästä mukaan myös kilpailunäyttämön ulkopuolelta. Vuoden 2015 kilpailun voitti pop-punkkia soittanut Less Income.

Juhlavuosia kilpailussa ja nuorisotyössä

Vuosi 2016 edusti koko bändikilpailun 20. juhlavuotta. Samalla juhlittiin myös turkulaisen nuorisotyön 70. toimintavuotta. Arvaksen laskelmien mukaan kisaan oli ilmoittautunut koko sen olemassaolon aikana 943 bändiä.¹⁴ Tarkka kilpailussa lopulta soittaneiden bändien lukumäärä ei ole selvillä, koska lähes vuosittain joitakin bändejä on perunut osallistumisensa. Juhlavuoden voittaja oli Of Origins, joka soitti uransa ensimmäisen keikan Turku Bandstandin alkuerässä helmikuussa 2016. Bändin musiikkityyli oli progemetalli, joten raskas rock voitti jo toisena vuonna peräkkäin.

Juhlavuonna kilpailun alku eteni totuttuun tapaan eli infotilaisuudesta edettiin välieriin Vimman kolmannen kerroksen suuressa salissa, mutta finaali paikaksi vaihtui Köydenpunojankatu 14:ssä sijaitseva Logomo, johon oli juhlavuoden kunniaksi ilmainen sisäänpääsy. Bändikilpailun tiedotteen mukaan: ”Kisan voittajabändi saa studiopakettin, jossa sille äänitetään julkaistava single videoineen. Järjestäjä poimii lisäksi kisasta yhtyeitä, joille tarjotaan esituotantopaketteja ja äänitysaikaa.”¹⁵

Douglas Blairin lisäksi Rock Academyn mentoreihin liittyivät kotimaiset ammattimuusikot Mikko von Hertzen ja Riku Mattila. Rock Academy alkoi kiinnostaa musiikkialan ammattilaisia eri puolilla Suomea. Bertenyin mukaan erityisesti muusikot ovat olleet täydellä sydämellä mukana toiminnassa, mutta levy-yhtiöiden edustajien kanssa on ollut vaikeampi päästä samalle aaltopituudelle.¹⁶

Yhteistyössä on voimaa

Bändikilpailun ja valmennushankkeen yhteistyökumppaneihin on alkumetreiltä asti kuulunut myös studioita ja levy-yhtiöitä. Esimerkiksi pitkään bänditoimintaa tukenut Auran panimon studio on ollut keskeinen toimija, vaikka sen omistajat ovatkin vaihtuneet. Auran panimon studio on toiminut vuodesta 2010 saakka Turku Rock Academyn demostudiona, eikä sillä ole ollut enää kaupallista toimintaa. VR-Studio on toiminut yhtenä Turku Rock Academyn yhteistyökumppanina 2010-luvulla. Esimerkiksi studion omistaja Jussi Vuola on osallistunut valmennukseen ja toiminut kilpailun tuomarina. Vuosien varrella mukana on ollut myös ohjelmatoimistoja ja useita muita studioita ja levy-yhtiöitä, kuten Kenola-Music, Hype Records ja Noise Camp. Arvaksen mukaan nuorisotoimi on maksanut kilpailun palkintoihin kuuluvat studioajat. Auran panimon studion ollessa yksityisomistuksessa sopimukseen kuului, että kaupunki sai studioaikaa käyttöön tietyn tuntimäärän kuukaudessa. VR-Studio on ollut viime vuosina läheinen yhteistyökumppani, sillä se on miksannut kaikki kilpailuun ja valmennukseen liittyvät tuotannot silloinkin, kun niitä on nauhoitettu Auran panimon studiolla.¹⁷

Turku Rock Academyn keskeinen peruskivi on ollut paikallinen toimijaverkosto, jonka ovat muodostaneet nuorisoasiainkeskus, bändit ja alueen musiikkiammatillaiset, joita on tarvittu muun muassa klinikoiden, keikkojen ja studiotyöskentelyn toteutuksessa. Vastaavasti paikalliset ammatillaiset ovat saaneet työtä ja päässeet työskentelemään nuorten kanssa. Ideaa on levitetty Rock Academyn mukana ympäri Suomea. Tomi Arvas ja Mark Bertenyi kertovat toiminnan kiinnostavan erityisesti kokeneempia muusikoita.¹⁸ Yhteistyö menestyksekkäässä konseptissa on houkuttellut mukaan muitakin yrityksiä ja yhdistyksiä, Turun elävän musiikin yhdistyksen, kuten Telmu ry.:n, joka on järjestänyt muun muassa keikkoja Turussa. Myös metallimusiikkiin keskittynyt Kold Reso Kvlt -organisaatio ehti kokeilla yhteistyötä.

Radiokanavista yhteistyössä ovat olleet jo aiemmin mainittu Radio Sata sekä Auran Aallot; radio onkin edelleen merkityksellinen julkisuuskanava bändeille, vaikka yhteistyön muodot ovat vaihdelleet vuosien varrella. Bändikilpailun ja Rock Academyn imagoon on sopinut etupäässä rockia soittava kanava, joten esimerkiksi Auran Aaltojen omistajanvaihdos ja sitä seurannut tyylinmuutos aiheuttivat yhteistyön purkautumisen. Paikallislehtien kulttuuriosastot ja tapahtumakalenterit ovat tiedottaneet Turku Bandstandista ja Turku Rock Academystä koko ajan ja lisäksi bändeistä ja etenkin kilpailun voittajista on julkaistu lukuisia lehtijuttuja. Myös musiikkilehdet ovat noteeranneet kilpailun kiinnostavimpia bändejä; esimerkiksi metallibändeistä tehtyjä juttuja voi lukea *Infernosta* ja *Kaaoszinestä*.¹⁹

Soitinliikkeet sekä soittimia myyvät osto- ja myyntiliikkeet ovat yksi yhteistyöverkoston osa. Turussa ne ovat tukeneet kilpailua ja koulutusta paitsi siten, että soittimia on hankittu liikkeistä, myös siten, että niiden omistajat ja työntekijät ovat itsekin muusikkoina edesauttaneet toimintaa. Tässä näkyy nuorisotyön ja liike-elämän yhteistyö positiivisessa mielessä; on suosittu lähialueen yrittäjiä, jotka ovat tuoneet omat verkostonsa osaksi nuorisotyön verkostoa. Soitinten ja tarvikkeiden lisäksi yrityksissä on ollut tarjolla harjoittelupaikkoja ja työpaikkoja. Tällä on merkitystä, sillä osa bändinuurista tähtää tavalla tai toisella musiikkialan töihin. Nuorisotyö voi siis edesauttaa nuorten pääsyä myös työelämään. Itse nuorisotoimi työllistää siviilipalveluksen ja työharjoitteluiden muodossa, valmentaa nuoria alan pääsykokeisiin ja mahdollistaa työssäoppimisjaksoja esimerkiksi tapahtumatuotannon ja musiikkiteknologian tutkintoja suorittaville.

Tulevaisuus näyttää vakaalta

Turku Bandstand -bändikilpailun tulevaisuus näyttää vuonna 2017 vakaalta ja siitä on muodostunut jo eräänlainen instituutio. Se on muuttanut nimeään, laajuuttaan ja käytäntöjään vuosien varrella ja käytössä olevat tilat ovat vaihtuneet nuorisotilojen ja rock-klubien muutosten mukana. Kilpailun lisäksi myös kaupungin keikkapaikkatilanne vaikuttaa merkittävästi yhtyeiden mahdollisuuksiin päästä esille. Uudet bändit aloittavat keikkailun usein kotiseuduillaan, koska järjestäjät eivät maksa tuntemattomille yhtyeille matkakuluja ja esiintymispalkkioita. Bändikilpailu antaa mahdollisuuden erityisesti alaikäisille esiintyjille, joilla on ikänsäkin vuoksi mahdotonta päästä esiintymään kaikkiin keikkapaikkoihin.

Turku Rock Academy on nostanut sekä yhteishenkeä – ainakin valmennukseen päässeiden yhtyeiden piirissä – että Turun näkyvyyttä bändikaupunkina Suomessa. Toiminta pääsi alkuun Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella, mutta vuonna 2016 oli kuitenkin edessä uuden rahoituksen hankkiminen. Turun kaupunki myönsi rahoituksen vuodeksi ja valmennus jatkuu, mutta kuten monissa kulttuurialan hankkeissa, rahoitus ei ole jatkuvaa, vaan sitä joudutaan hakemaan useistakin eri lähteistä. Toiminta jatkuu vuoden tai parhaimmillaan muutaman vuoden aikajänteellä.

Menestyksellinenkin toiminta voi pahimmillaan joutua tilanteeseen, jossa rahoitus ja sen myötä toimintaedellytykset päättyvät. Tapahtumien ja palveluiden jatkuvuus nostavat tietoisuutta, jolloin palveluiden tarjoajat ja kohderyhmä, tässä tapauksessa nuorisotyö ja nuoret, löytävät toisensa paremmin. Jatkuvuus antaa aikaa kehittää ja hioa palveluita, mutta se mahdollistaa myös syrjäytymisvaarassa olevien nuorten pitkäjänteisen auttamisen ja heidän sitouttamisensa

nuorisotyöhön sekä yhteisölliseen ja tavoitteelliseen toimintaan. Joillekin se on portti alan opintoihin ja työhön, toisille se on elämää rikastuttava harrastus.

MUSIIKKIHUONEITA, KILPAILUJA JA TREENIKÄMPPIÄ

Alkuperäisaineisto

Arkistoaineisto

Turun kaupungin nuorisotoimi

– Turku Bandstand -bändikilpailun asiakirjat vuosilta 1997–2016. Digitoituna kirjoittajan hallussa.

Haastattelut ja kirjeenvaihto

Arvas, Tomi; Bertenyi, Mark. 6.9. 2016, Turku. Aineisto kirjoittajan hallussa.

Arvas, Tomi. 24.11. 2016. Henkilökohtainen tiedonanto.

Nurminen, Kimmo. 14.9. 2016, Turku. Aineisto kirjoittajan hallussa.

Artikkelit, tiedotteet ja blogit

Arvas, Tomi: Turku Rock Academy – bänditoiminnan uusi aalto. *Kulttuuriblogi* 9.11. 2015. Turun kaupungin verkkosivu. [<https://www.turku.fi/blogit/kulttuuriblogi/turku-rock-academy-banditoiminnan-uusi-aalto>]. Haettu 26.10. 2017.

Lindfors, Jukka: Rocktuomari Pekka Nissilä. *YLE Elävä Arkisto*. Julkaistu 6.9. 2007. Päivitetty 21.11. 2011 [<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2007/09/06/rocktuomari-pekka-nissila>]. Haettu 25.9. 2017.

Merilahti, Jouni-Miikka: Turkulainen Stone Monolith julkaisemassa debyytti EP:nsä toukokuussa. *Kaaoszine* 2.5. 2016. [<http://kaaoszine.fi/turkulainen-stone-monolith-julkaisemassa-debyytti-epnsa-toukokuussa/>]. Haettu 26.10. 2017.

Mäenpää, Arto: Viime kesän South Parkissa vakuuttanut Kodittomat julkaisi videon kakkossinglestään. *Kaaoszine* 27.12. 2015. [<http://kaaoszine.fi/aiheet/kodittomat/>]. Haettu 6.12. 2016.

Riekki, Matti: Mokomaksi Mokoman paikalle? Nuorten miesten Avacia tarjoilee debyyttivideotaan. *Inferno*, Uutiset 24.11. 2016. [<http://www.inferno.fi/uutiset/mokomaksi-mokoman-paikalle-nuorten-miesten-avacia-tarjoilee-debyyttivideotaan>]. Haettu 26.10. 2017.

Rockin SM-kisa herää henkiin. *Kaleva* 22.1. 2002. [<http://www.kaleva.fi/uutiset/kulttuuri/rockin-sm-kisa-heraa-henkiin/447133/>]. Haettu 27.9. 2017.

Juhlavuoden Turku Bandstand -kisaan ilmoittautuminen käynnissä. *Uutiset* 27.10. 2015. Turun kaupungin kotisivut. [https://www.turku.fi/uutinen/2015-10-27_juhlavuoden-turku-bandstand-kisaan-ilmoittautuminen-kaynnissa]. Haettu 26.10. 2017.

Verkkosivut

Auran Panimo. Turun kaupungin kotisivut. [<http://www.turku.fi/kulttuuri-ja-liikunta/nuorisotilat/vuokrattavat-nuorisotilat/vuokraa-auran-panimo>]. Haettu 26.10. 2017.

The Grammers, kotisivut, Bio. [<http://www.thegrammers.com/bio>]. Haettu 26.9. 2017.

Tutkimuskirjallisuus

Kallioniemi, Jouni: *Turku ja nuoret: Turun kaupungin nuorisotoimen ja turkulaisen nuorison tarina*. Turun kaupungin nuorisolautakunta. Gillot Oy, Turku 1993.

¹ Kirjoittajana oma suhteeni artikkelin kattamaan kenttään, nuorisotyöhön ja erityisesti Turku Bandstandiin liittyy väitöstutkimukseni kenttätöihin. Olen tehnyt osallistuvaa havainnointia Turku Bandstand -bändikilpailuissa ja Turku Bandstand Junior -katselmuksissa useiden vuosien ajan. Väitöstutkimukseni aihe ovat nuorten bändiharrastukset, bändikilpailun ollessa osa tutkimuksen kenttätöitä, mutta ei suoranainen tutkimusaihe. Lisäksi olen saanut artikkeleita varten digitoitavaksi koko Turku Bandstand -katselmuksen asiakirja-aineistot. Artikkeleita varten on haastateltu henkilöitä, joiden nimet tulevat tekstissä esiin.

² Kallioniemi 1993, 16.

³ Kallioniemi 1993, 18.

⁴ Nurmisen haastattelu, 2016.

⁵ Auran Panimo, elektroninen aineisto.

⁶ Arvaksen haastattelu, 2016.

⁷ Lindfors 2007, elektroninen aineisto.

⁸ Kaleva 22.1. 2002, elektroninen aineisto.

⁹ The Grammersin kotisivut, elektroninen aineisto.

¹⁰ Arvaksen ja Bertenyin haastattelu, 2016.

¹¹ Kirjoittajan väitöstutkimuksen kenttätöissä esiin tullutta tietoa.

¹² Turku Bandstand -kilpailun alkamista koskeva lehdistötiedote.

¹³ Arvas 2015, elektroninen aineisto.

¹⁴ Arvaksen haastattelu, 2016.

¹⁵ *Juhlavuoden Turku Bandstand -kisaan ilmoittautuminen käynnissä*, 2015, elektroninen aineisto.

¹⁶ Bertenyin haastattelu, 2016.

¹⁷ Arvaksen henkilökohtainen tiedonanto, 2016.

¹⁸ Arvaksen ja Bertenyin haastattelu, 2016.

¹⁹ Mäenpää 2015, elektroninen aineisto; Merilahti 2016, elektroninen aineisto; Riekki 2016, elektroninen aineisto.